

ZORGCENTRA NA SEKSUEEL GEWELD IN BELGIË

Het ZSG-model

Zorgcentra
na Seksueel Geweld

Z S G . B E L G I U M . B E

Editie 2025

INTRODUCTIE

Dit document legt de nationale criteria vast waaraan de Zorgcentra na Seksueel Geweld (ZSG) in België moeten voldoen en beschrijft de toe te passen standaardprocedures. Het ontwerp van draaiboek werd opgesteld door Drs. Saar Baert en Prof. Dr. Ines Keygnaert van de Universiteit Gent in opdracht van het federale gelijkheidsbeleid. Dit ontwerp werd op 20/03/2020 opgeleverd aan het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Hoofdstukken behorende tot het dit document zijn de handelingsplannen voor de ZSG-verpleegkundige, de ZSG-psycholoog en de inspecteur seksueel geweld en het handelingsplan rond de opvang van minderjarige slachtoffers. De nationale criteria en standaardprocedures, de handelingsplannen en alle bijlagen vormen samen het "ZSG-model".

Het volledige ZSG-model werd besproken in de verschillende technische werkgroepen, zijnde de psychologische, medische, forensische en politoneel-justitiële werkgroep, en naderhand tevens op de technische werkgroep voor minderjarige slachtoffers. In het licht van de bevindingen van deze werkgroepen werd het oorspronkelijke ontwerp van model, zoals opgesteld door Prof. Dr. Ines Keygnaert en Saar Baert bijgesteld en vervolledigd door het Instituut, waarna het werd gevalideerd door de Nationale Stuurgroep ZSG op 15/05/2020 en 10/05/2021. Een update van het ZSG-model werd voorgelegd op en goedgekeurd door de Nationale Stuurgroep ZSG op 21/11/2022. De laatste versie van het ZSG-model werd gepubliceerd in maart 2025 op de website van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

In functie van eventuele referentie naar het ZSG-model, gelieve steeds volgende bronvermelding te gebruiken: Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (ed). Zorgcentra na Seksueel Geweld in België: het ZSG-model (Editie 2025). Brussel: IGVM.

NATIONALE CRITERIA EN STANDAARDPROCEDURES

Zorgcentra
na Seksueel Geweld

Z S G . B E L G I U M . B E

Vorbehouden rechten ZSG-Model

Het ZSG-Model is eigendom van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (het Instituut). Het Instituut behoudt zich alle rechten voor met betrekking tot dit ZSG-Model. Het ZSG-model is een levend model, wat een continue verfijning vergt. Het Instituut behoudt aldus het recht om wijzigingen door te voeren in het ZSG-model na overleg met de technische werkgroepen en stakeholders.

INHOUDSTAFEL

1. ZORGCENTRA NA SEKSUEEL GEWELD.....	3
2. BETROKKENEN PARTNERS BIJ HET ZORGCENTRUM NA SEKSUEEL GEWELD	5
2.1. ZSG-partners	5
2.2. Bevoorrechte partners	6
2.3. Andere partners	7
3. INFRASTRUCTUURCRITERIA	8
4. FUNCTIEPROFIELEN.....	11
4.1. ZSG-verpleegkundige	11
4.2. Psycholoog	12
4.3. Leidinggevende ZSG-afdeling ziekenhuis.....	14
4.4. Arts-medisch verantwoordelijke ZSG-afdeling	15
4.5. Inspecteur seksueel geweld	16
4.6. ZSG-politicoördinator.....	18
4.7. Liaisontaken van de politie	19
4.8. Aanbevelingen met betrekking tot de functie magistraat verantwoordelijk voor de ZSG bij het parket van eerste aanleg.....	19
5. AANVULLENDE KWALITEITSCRITERIA	21
5.1. Teamoverleg, intervisie en supervisie	21
5.2. Overleg met partners.....	21
5.3. Bereikbaarheid	22
5.4. Registratie	22
6. HANDELINGSPANNEN EN BIJLAGEN	23

AFKORTINGEN

CGT	Cognitieve gedragstherapie
EMDR	Eye movement desensitization and reprocessing
PTSS	Posttraumatische-Stressstoornis
SAS	Seksuele Agressie Set
TAM	Techniek audiovisueel verhoor minderjarigen en kwetsbare meerderjarigen
ZSG	Zorgcentrum na Seksueel Geweld

1. ZORGCENTRA NA SEKSUEEL GEWELD

Een Zorgcentrum na Seksueel Geweld (ZSG) bestaat uit een primair partnerschap tussen het ziekenhuis, de politie en het parket. Op een ZSG kunnen slachtoffers van acut seksueel geweld¹ alle mogelijke bijstand krijgen op één plaats. Het ZSG is 24/24 en 7/7 toegankelijk voor slachtoffers en hun directe omgeving via telefoon, mail, aanmelding in persoon, via de hulpdiensten of via politie. De volgende zorgen en bijstand kunnen worden aangeboden in een ZSG:

- **Medische zorg:** een ZSG-verpleegkundige verzorgt de verwondingen en letsels van meerderjarige slachtoffers, onderzoekt en behandelt de fysieke, seksuele of reproductieve gevolgen, al dan niet bijgestaan door een arts. De medische zorg wordt bij minderjarigen verleend door een multidisciplinair team dat minstens bestaat uit de ZSG-verpleegkundige en een arts;
- **Forensisch onderzoek:** de ZSG-verpleegkundige, of het multidisciplinair team bij minderjarige slachtoffers, beschrijft de letsels, zoekt naar sporen van de pleger en het seksueel geweld en verzamelt bewijsmateriaal in het kader van een eventuele klacht;
- **Psychische zorg:** de ZSG-verpleegkundige, of het multidisciplinair team bij minderjarige slachtoffers, luistert aandachtig, geeft uitleg over de normale reacties na een schokkende gebeurtenis en adviseert slachtoffers en hun steunfiguur over hoe ze daarmee om kunnen gaan. Daarnaast begeleidt een ZSG-psycholoog het verdere verwerkingsproces van het slachtoffer en/of van de begeleidende steunfiguur;
- **Klachtneerlegging:** slachtoffers of steunfiguren kunnen klacht neerleggen bij de politie en worden in dat kader verhoord door een speciaal opgeleide inspecteur seksueel geweld. Minderjarige slachtoffers en kwetsbare meerderjarigen worden verhoord door een gebrevetteerde TAM-verhoorder;
- **Opvolging en warme doorverwijzing:** de ZSG-verpleegkundige volgt de medische en psychische toestand van de slachtoffers op na de eerste aanmelding, coördineert de nazorg en verwijst de slachtoffers en steunfiguren door naar de gepaste psychosociale en juridische diensten.

De fysieke locatie waar het ZSG zich bevindt, wordt de ZSG-afdeling genoemd en betreft een afzonderlijke, fysiek gescheiden entiteit in het ziekenhuis. De ZSG-afdeling is een gemakkelijk bereikbaar centrum en beschikt over de nodige infrastructuur en accommodatie om voor slachtoffers van seksueel geweld de doelstellingen van de holistische en multidisciplinaire zorg te realiseren.

¹ Er is sprake van acut seksueel geweld, wanneer een slachtoffer van aantasting van de seksuele integriteit met mogelijke sporen of (poging tot) verkrachting zich binnen zeven dagen na het seksueel geweld meldt. Wanneer het seksueel geweld meer dan zeven dagen geleden plaatsvond, wordt gesproken van niet-acut seksueel geweld.

Wat het ZSG voor een slachtoffer kan doen, hangt af van hoe lang geleden het seksueel geweld plaatsvond:

- Als het seksueel geweld in de **acute fase** (binnen de 7 dagen) plaatsvond, dan kan een slachtoffer of diens steunfiguur naar het ZSG gaan, bellen of mailen en krijgt het slachtoffer onmiddellijk de nodige medische en psychische zorg en kan een forensisch onderzoek worden uitgevoerd. Het slachtoffer kan, indien gewenst, ook klacht neerleggen. Voor meerderjarige slachtoffers zal het (gefilmd) verhoor worden afgenomen door inspecteurs seksueel geweld van de politie en dit op de ZSG-afdeling zelf. Indien het minderjarig slachtoffer of diens ouders of steunfiguur klacht willen neerleggen, vordert het parket een audiovisueel verhoor dat zal worden uitgevoerd door gebrevetteerde TAM-verhoorders. Indien het ZSG over de nodige infrastructuur voor dit audiovisueel verhoor beschikt, kan het verhoor worden afgenomen op de ZSG-afdeling en dit al dan niet op het moment van de eerste aanmelding.
- Indien het seksueel geweld in de **post-acute fase** (tussen de 7 en de 30 dagen geleden) plaatsvond, dan belt of mailt het slachtoffer voor het maken van een afspraak. Het ZSG gaat na wat er nog mogelijk is qua medische en psychologische zorg en forensisch(-klinisch) onderzoek op de ZSG-afdeling. Voor eventuele klachtneerlegging kan er via het ZSG een afspraak gemaakt worden bij de politie. Een minderjarig slachtoffer kan tevens warm doorverwezen worden naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants.
- Indien het seksueel geweld in de **niet-acute fase** (na 30 dagen) plaatsvond, dan kan het slachtoffer bellen of mailen om de noodzaak voor een afspraak op het ZSG samen te bespreken. Tijdens de afspraak wordt er gekeken welke medische en psychische zorg nodig is, zodat er gericht kan doorverwezen worden naar het bestaande hulpverlenings- en zorgaanbod buiten het ZSG. Voor eventuele klachtneerlegging kan er via het ZSG een afspraak gemaakt worden bij de politie. Indien het slachtoffer minderjarig is en er geen klacht wordt neergelegd, kan er worden doorverwezen naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants.

De steunfiguur, zoals een ouder, familielid, partner, vriend(in) ... die meekomt met een slachtoffer kan zelf ook terecht bij de ZSG-verpleegkundige voor eerste opvang, uitleg en advies. Die kan, indien gewenst, ook terecht bij de ZSG-psycholoog voor begeleiding, al of niet samen met het slachtoffer. De steunfiguur kan ook altijd nuttige tips vinden in de Gids voor Steunfiguren die in verschillende talen beschikbaar is. De gids kan digitaal worden geraadpleegd op de site zsg.belgium.be of in gedrukte versie op de ZSG-afdeling.

Verschillende professionals zijn betrokken bij de werking van een ZSG. Het gaat om ZSG-verpleegkundigen, ZSG-psychologen en inspecteurs seksueel geweld (zie hoofdstuk 5). De ZSG-verpleegkundigen en ZSG-psychologen werken nauw samen met arts-specialisten zoals spoedartsen, gynaecologen, urologen, pediaters, gerieters, psychiaters en infectiologen. Bij minderjarige slachtoffers vormt de ZSG-verpleegkundige een multidisciplinair team met een arts-specialist. Afhankelijk van het biologisch geslacht en het lichamenlijk en psychologisch ontwikkelingsniveau van de minderjarige zal het gaan om een pediatr, gynaecoloog of uroloog. Het multidisciplinair team kan vervoegd worden door de ZSG-psycholoog of een kinderpsychiater indien dat aangewezen is. Alle medewerkers zijn specifiek gerekruteerd en opgeleid voor hun taak binnen het ZSG.

De procedures voor de betrokken medewerkers zijn vastgelegd in handelingsplannen (zie hoofdstuk 6). De richtlijnen voor het forensisch onderzoek staan beschreven in het Forensisch Stappenplan en verschillen van de Seksuele Agressie Set.

2. BETROKKENEN PARTNERS BIJ HET ZORGCENTRUM NA SEKSUEEL GEWELD

2.1. ZSG-partners

Het ZSG bestaat uit een partnerschap tussen een ziekenhuis en de politiediensten en het parket van het gerechtelijke arrondissement waar het ziekenhuis gelegen is.

Het ziekenhuis staat in voor het onthaal van slachtoffers op de ZSG-afdeling, de eerste psychische hulp, het forensisch onderzoek, de medische zorg, de psychologische begeleiding van slachtoffers en hun steunfiguren, de opvolging van slachtoffers van seksueel geweld op middellange termijn en de doorverwijzing van minderjarige slachtoffers naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants. Het ziekenhuis verwijst alle slachtoffers die klacht neerlegden tevens door naar het Justitiehuis voor vragen in verband met de gerechtelijke opvolging van hun klacht.

De politie is verantwoordelijk voor het onthaal van het slachtoffer en diens steunfiguur op het politiekantoor, voor het organiseren van het vervoer van het slachtoffer naar en van de ZSG-afdeling bij acuut seksueel geweld, het verhoor van het meerderjarig slachtoffer op de ZSG-afdeling, het TAM-verhoor van het minderjarig slachtoffer of het kwetsbaar meerderjarig slachtoffer en de verdere politionele opvolging van de ZSG-dossiers waar klacht werd neergelegd.

Het parket voorziet de juridische opvolging van slachtoffers van seksueel geweld die klacht neerlegden. Bij minderjarige slachtoffers handelt het in overeenstemming met de wet op de jeugdbescherming².

Alle partners moeten bereid zijn tot samenwerking binnen dit partnerschap, zoals gestipuleerd in een samenwerkingsovereenkomst. Daarnaast dient elke primaire partner aan volgende specifieke voorwaarden te voldoen.

Het ziekenhuis moet:

- Beschikken over een spoedafdeling, gynaecologie, urologie of gastro-enterologie, pediatrie, psychiatrie, geriatrie, sociale dienst en interculturele bemiddelaars;
- Beschikken over een erkenning als hiv-referentiecentrum of bereid zijn tot samenwerking met een erkend hiv-referentiecentrum dat zich engageert om een arts naar de ZSG-afdeling te detacheren;
- Goed toegankelijk zijn voor slachtoffers via openbaar vervoer, met wagen, fiets of te voet;
- Goed toegankelijk zijn (wat betreft de ZSG-afdeling en al zijn faciliteiten) voor personen met beperkte mobiliteit;
- Beschikken over de nodige fysieke ruimte om een ZSG-afdeling te onderhouden (zie hoofdstuk 4);
- Bereidheid tonen tot interne samenwerking tussen de verschillende medische disciplines van het ziekenhuis in het kader van het ZSG, met minimaal een telefonische beschikbaarheid van artsen-specialisten 24/24 - 7/7;
- Bereid zijn tot het rekruteren van een multidisciplinair ZSG-team volgens de vooropgestelde functieprofielen (zie hoofdstuk 5) op basis van een interview;
- Bereid zijn om ZSG-personeel te laten deelnemen aan de ZSG-opleiding;
- Bereid zijn tot externe samenwerking met de ZSG-partners (politie, parket, de Justitiehuisen en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants) en andere stakeholders (bv. laboratoria);

² Art. 30 en art. 36 §2 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, (B.S. 15-04-1965)

- Handelen in overeenstemming met het Koninklijk Besluit bedoeld in artikel 6 van de wet van 17 mei 2017 tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken, met het oog op de oprichting van een DNA-gegevensbank “Intervenanten”.

De samenwerkende politiedienst(en) moet(en):

- Bereid zijn tot het rekruteren en selecteren van inspecteurs seksueel geweld en een ZSG-politiecoördinator volgens de vooropgestelde functieprofielen (zie hoofdstuk 5);
- Bereid zijn om de inspecteurs seksueel geweld te laten deelnemen aan de specifieke ZSG-opleiding voor inspecteurs seksueel geweld;
- Bereidheid tonen tot samenwerking met andere politiediensten in het kader van de ZSG.

Het parket moet:

- Bereid zijn tot aanduiding van een verantwoordelijke magistraat (zie hoofdstuk 5);
- Bereid zijn tot samenwerking met erkende laboratoria;
- Bereidheid tonen tot het informeren van de parketmagistraten in verband met de procedures verbonden aan de ZSG;
- Bereid zijn magistraten verantwoordelijk voor de ZSG te laten deelnemen aan opleidingen rond seksueel geweld georganiseerd door het Instituut voor Gerechtelijke opleiding.

2.2. Bevoorrechte partners

Het ZSG werkt samen met verschillende andere organisaties in functie van een efficiënte doorverwijzing van en naar het ZSG.

Elk ZSG heeft minstens een partnerschap met de volgende organisaties binnen hun werkingsgebied (de secundaire partners): de Vertrouwenscentra Kindermishandeling of équipes SOS Enfants en de diensten slachtofferonthaal van de Justitiehuisen.

Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of équipe SOS Enfants

- Het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants kunnen door het multidisciplinair team van de ZSG-afdeling, dat een minderjarig slachtoffer van seksueel geweld opvangt, worden gecontacteerd voor advies en ondersteuning indien er een vermoeden is van een problematische opvoedingssituatie is, er ongerustheid is over de veiligheid van de minderjarige en/of indien het multidisciplinair team van de ZSG-afdeling twijfelt over het doorbreken van het beroepsgeheim.
- Het minderjarig slachtoffer en diens steunfiguur kunnen in het kader van de nazorg en psychosociale ondersteuning doorverwezen worden naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants.
- De lokale samenwerking tussen het ZSG en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants wordt geregeld in de lokale samenwerkingsovereenkomst.

De diensten slachtofferonthaal van de Justitiehuisen

- Van zodra de behandelende magistraat kennis krijgt van een ZSG-dossier, vat deze magistraat systematisch de diensten slachtofferonthaal van de Justitiehuisen. Dit met het oog op het aanbieden van de diensten van slachtofferonthaal door een justitieassistent aan deze slachtoffers;
- Wanneer het parket een beslissing neemt in een ZSG-dossier, brengt het parket de diensten slachtofferonthaal systematisch op de hoogte van de genomen beslissing. Een justitieassistent zal hierop volgend proactief contact opnemen met het respectievelijke slachtoffer voor het geven van de nodige uitleg.
- Indien een slachtoffer dat zich aanmeldt op het ZSG klacht heeft neergelegd, verzorgt de ZSG-verpleegkundige de systematische doorverwijzing van het slachtoffer naar het Justitiehuis tijdens het casemanagement.

- De ZSG-verpleegkundige zal het slachtoffer steeds doorverwijzen tot de diensten slachtofferonthaal ingeval van vragen m.b.t. de procedure na klachtindiening.
- De lokale samenwerking tussen het ZSG en de dienst slachtofferonthaal wordt geregeld door de lokale samenwerkingsovereenkomst.

2.3. Andere partners

Daarnaast werkt het ZSG, afhankelijk van de sociale kaart van de regio, samen met andere organisaties die een rol kunnen spelen in de zorg voor slachtoffers van seksueel geweld, zoals Slachtofferhulp van de Centra Algemeen Welzijnswerk/les Services Aide aux Victimes, de Centra Geestelijke Gezondheidszorg, huisartsen, Centra voor Leerlingenbegeleiding, Family Justice Centers, ketenaanpak, de Commissies voor Juridische Bijstand, etc.

3. INFRASTRUCTUURCRITERIA

De ZSG-afdeling is een aparte entiteit binnen een ziekenhuis, bestaande uit verschillende ruimtes. Volgend overzicht geeft weer welke infrastructuur noodzakelijk is op een ZSG-afdeling. Er wordt in de uitbouw voorzien in infrastructuur die toegankelijk is voor personen met een beperking en rolstoelgebruikers.

Minimum infrastructuur	Optionele infrastructuur
Nabijheid spoedafdeling	
1 afzonderlijke onthaalruimte	Uitbreiding naargelang het aantal te verwachten slachtoffers
1 afgescheiden ruimte voor administratief werk	
2 uitgeruste consultatieruimtes	Uitbreiding naargelang het aantal te verwachten slachtoffers
1 badkamer met toilet en douche	Uitbreiding naargelang het aantal te verwachten slachtoffers
1 beveiligde ruimte voor de bewaring van stalen	
1 consultatieruimte voor de psycholoog	Uitbreiding naargelang het aantal te verwachten slachtoffers
1 beveiligde ruimte voor gefilmd verhoor	Beveiligde ruimte(s) voor TAM-verhoor
1 rustkamer	
Nabijheid keuken	Eigen keuken
	Teamvergaderzaal/polyvalente ruimte

Nabij de spoedafdeling:

- De ZSG-afdeling heeft een ander onthaal dan de spoedafdeling.
- De ZSG-afdeling bevindt zich op een met bed of rolstoel vervoerbare afstand van de spoedafdeling, voor het geval het slachtoffer spoedeisende hulp nodig heeft.

Onthaalruimte:

- De afzonderlijke onthaalruimte is aangenaam ingericht en voorzien van makkelijke stoelen of zeteltjes voor het slachtoffer en de eventuele steunfiguur.
- Er is ruimte om affiches en/of een beeldscherm met boodschappen op te hangen.
- De onthaalruimte beschikt over een kinderhoek.
- De onthaalruimte wordt uitgebreid naargelang het aantal te verwachten slachtoffers.

Administratieve ruimte:

- Dit is een afgescheiden ruimte waarin de ZSG-verpleegkundige administratieve taken kunnen uitvoeren.
- De administratieve ruimte is uitgerust met een bureau, telefoon, PC en kleurenkopieermachine.

Twee consultatieruimtes:

- De consultatieruimtes hebben een klinische doch aangename inrichting en garanderen visuele en auditieve privacy.
- Een bureau, computer en stoelen voor de ZSG-verpleegkundige, het slachtoffer en de eventuele steunfiguur.
- Instrumenten om de vitale functies te controleren, een onderzoeksbank en/of een gynaecologische stoel, een koelbox en materiaal om de nodige forensische en medische testen te doen, zijn aanwezig.
- Er is ruimte voor een kast waarin alle materiaal voor de forensische staalafname overzichtelijk zit opgeborgen.
- De ruimte beschikt over gladde wanden, vloeren en meubilair om maximale hygiëne na poetsen te garanderen en contaminatie van sporen tegen te gaan. Hou bij de constructie van nieuwe consultatieruimtes zoveel mogelijk rekening met geldende internationale normen³.
- De onderzoekstafel, de gynaecologische stoel en het werkblad in de consultatieruimte worden voor en na elk forensisch onderzoek DNA-vrij gemaakt met daarvoor bestemde doekjes of spray.
- De ZSG-afdeling stelt een standaardprocedure op voor het poetsen van de consultatieruimtes.
- Om verdere DNA-contaminatie te kunnen opvolgen, stelt de ZSG-afdeling een procedure op voor het afstaan van het DNA van de ZSG-verpleegkundigen aan het DNA-labo.
- Minimum 1 van de consultatieruimtes is kindvriendelijk ingericht en beschikt over poppen of ander materiaal om het forensisch onderzoek aan zowel meisjes als jongens uit te leggen.
- Een van de consultatieruimtes kan gebruikt worden door de arts van het hiv-referentiecentrum, indien er lokaal een akkoord is met het hiv-referentiecentrum om een arts naar het ZSG te detacheren.
- Het aantal consultatieruimtes wordt uitgebreid naargelang het aantal te verwachten slachtoffers.

Badkamer:

- Er is een toilet, lavabo en douche aanwezig in de badkamer, en er wordt douchemateriaal (zeep en shampoo) voorzien voor de slachtoffers die van de douchefaciliteiten gebruik willen maken.
- Er wordt kledij, ondergoed en/of schoenen voorzien voor de slachtoffers.
- In het toilet kunnen affiches worden opgehangen in verband met het bewaren van sporen.

Beveiligde ruimte voor bewaren van stalen en kledij:

- De beveiligde ruimte voor bewaring van de afgenomen stalen en de kledij bevindt zich nabij de consultatieruimtes.
- Er is plaats voor minimum 2 diepvriezers voor forensische stalen en minimum 2 kasten voor de bewaring van zakken met kledij van de slachtoffers.
- De 2 diepvriezers hebben een constante temperatuur van -20°C en zijn voorzien van een sensor.
- De ruimte is beveiligd door een toegangsbeperking met badge en indien mogelijk ook met cameracontrole om alle mogelijke contaminatie of manipulatie van sporen te vermijden.

Consultatieruimte voor de psycholoog:

- De consultatieruimte is voorzien van een bureau, computer, stoelen en comfortabele zeteltjes.

³ Zie hoofdstuk "facilities" in [DNA anti-contamination: forensic medical examination in sexual assault referral centres and custodial facilities](#) (2020).

- De ruimte heeft een aangename inrichting en de visuele en auditieve privacy van de ruimte is gegarandeerd.
- Het aantal consultatieruimtes wordt uitgebreid naargelang het aantal te verwachten slachtoffers.

Verhoorkamer voor politie:

- Dit is een permanente ruimte voor de politie waarin een gefilmd verhoor kan worden afgenomen op een geruststellende manier.
- De toegang tot deze ruimte is beveiligd en de visuele en auditieve privacy van de ruimte is gegarandeerd.
- De verhoorkamer is uitgerust met een tafel, minimum 4 stoelen, een kast, een telefoon, zowel een beveiligde als een normale internetverbinding, een professionele printer en een registratiesysteem. Indien niet wordt gewerkt met mobile offices wordt eveneens voorzien in een vaste computer met toegang tot de politie-databanken.
- Het registratiesysteem bestaat uit twee subsystemen:
  - > Een audiovisueel observatiesysteem dat toelaat beeld en geluid op te nemen van het verhoor.
  - > Een systeem voor bewaring van de opnames op een opslagmedium dat nadien kan worden neergelegd ter griffie.
- Het politiemateriaal dient permanent in de verhoorkamer aanwezig te blijven.
- Het wordt aanbevolen om te voorzien in een verhoorkamer die voldoet aan de geldende voorwaarden⁴ om een TAM-verhoor af te nemen. In deze verhoorkamer kan tevens het gefilmd verhoor van meerderjarige slachtoffers worden afgenomen indien de andere verhoorkamers reeds in gebruik zijn en het TAM-verhoor lokaal niet werd gereserveerd.
- Verlichting en verluchting is gegarandeerd.
- Indien mogelijk is er een aparte ingang voor politie tot de ZSG-afdeling, zodat zij niet langs de andere ruimtes moeten.

Rustkamer:

- Dit is een aparte ruimte op de ZSG-afdeling die voorzien is van minimum één slaapbank of bed zodat een slachtoffer er kan uitrusten.
- Indien mogelijk wordt het aantal rustkamers uitgebreid naargelang het aantal te verwachten slachtoffers.

Teamvergaderzaal:

- Optioneel is er een eigen polyvalente ruimte voor teamoverleg en groepsessies.

De ZSG-afdeling volgt de ziekenhuiswetgeving en andere betrokken internationale normering voor wat betreft de infrastructuurnormen. Dit houdt ook in dat zij in de ruimtes, voorzien voor politie, de richtlijnen in verband met welzijn op het werk voor politie volgen en meer bepaald wat betreft de minimale grootte van de verhoorkamer.

⁴ Zie Gemeenschappelijke Omzendbrief van 14 oktober 2021 over de audiovisuele opname van het verhoor van minderjarige en kwetsbare meerderjarige slachtoffers of getuigen van misdrijven.

4. FUNCTIEPROFIELEN

Onderstaande functieprofielen beschrijven de minimumvereisten waaraan het personeel van de ZSG moet voldoen. De ZSG-partners integreren deze vereisten in de bestaande functieprofielen die zij standaard binnen hun instelling hanteren.

4.1. ZSG-verpleegkundige

Tewerkstelling (VTE):

- Minimum 50% per ZSG-verpleegkundige
- Maximum 100%, maar bij voorkeur niet meer dan 80% per ZSG-verpleegkundige

Taken:

- Verzorgen van het onthaal van slachtoffers en steunfiguren op de ZSG-afdeling
- Verlenen van eerste psychologische hulp aan slachtoffers en steunfiguren
- Verlenen van acute medische zorgen aan het meerderjarig slachtoffer aan de hand van het medisch protocol, onder staand order van de artsen van wacht. De acute medische zorgen aan minderjarige slachtoffers worden geboden samen met een arts van wacht volgens het handelingsplan minderjarigen
- Uitvoeren van forensisch onderzoek bij het meerderjarig slachtoffer aan de hand van een gestandaardiseerd forensisch stappenplan, onder staand order van de artsen van wacht. Het forensisch onderzoek bij minderjarige slachtoffers wordt geboden in samenwerking met een arts van wacht volgens het handelingsplan minderjarigen
- Regelmatig contacteren van het slachtoffer aan de hand van een gestandaardiseerd protocol voor het casemanagement met volgende doelstellingen:
  - > Informeren, organiseren en motiveren rond afspraken met andere zorgverleners
  - > Opvolgen van medicatie-inname
  - > Evalueren en ondersteunen van de mentale toestand van het slachtoffer en doorverwijzen naar de ZSG-psycholoog of, bij minderjarigen, naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of SOS Enfants
  - > Organiseren en opvolgen van een warme doorverwijzing naar psychosociale diensten intern of extern aan het ziekenhuis
  - > Opvolgen van de beslissing tot en informeren rond het neerleggen van een klacht bij de politie
  - > Bij beslissing tot klachtneerlegging: een warme doorverwijzing organiseren van slachtoffers naar de dienst slachtofferonthaal van de Justitiehuisen voor informatie en ondersteuning tijdens de gerechtelijke procedure en/of politie in het kader van de politionele opvolging van hun klacht
- Aanspreekpunt zijn voor andere zorgverleners en het slachtoffer
- Online en telefonisch slachtoffers, steunfiguren en derden informeren over seksueel geweld en het ZSG in het kader van mogelijke aanmeldingen van slachtoffers
- Deelnemen aan overleg met ZSG-teamleden, andere interne en externe partners van het ZSG
- Deelnemen aan intervisie- en supervisiesessies
- Rapporteren in daartoe bestemde registratiesystemen en desgevallend medewerking verlenen aan wetenschappelijk onderzoek in verband met de ZSG op vraag van de betrokken overheid.

Vereisten:

- Behaalden minstens een grauaat of bachelor in de Verpleging of Vroedkunde⁵
- Zijn op de hoogte van de sociale kaart van de regio van de ZSG-afdeling of zijn bereid deze kennis te verwerven
- Engageren zich om de basis- en continue opleiding in verband met de ZSG te volgen
- Engageren zich om deel te nemen aan intervisie en supervisie
- Hebben minstens 2 jaar, en bij voorkeur 5 jaar, ervaring in een ziekenhuissetting
- Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- Zijn bereid te functioneren binnen een interdisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners van het ZSG
- Hebben een uitstekende veerkracht (vermogen om zich aan te passen aan stress en tegenslag)
- Zijn empathisch, gedreven en proactief
- Kunnen zelfstandig werken en vlot in team functioneren
- Zijn flexibel en kunnen zich aanpassen aan de noden van het werk
- Vertonen een open attitude tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of op basis van andere mogelijke discriminatiegronden⁶.
- Hebben uitstekende coördinerende en organisatorische vaardigheden
- Kunnen vlot communiceren in de officiële ta(a)l(en) van de regio waar de ZSG-afdeling gelegen is en dit zowel mondeling als schriftelijk
- Kennis van andere talen strekt tot de aanbeveling
- Zijn bereid te werken in een ploegensysteem 24/24 - 7/7

4.2. Psycholoog

Tewerkstelling (VTE)⁷:

- Minimum 30% per psycholoog
- Maximum 80% per psycholoog

Taken:

- Uitvoeren van een gestandaardiseerd psychologisch assessment van slachtoffers van seksueel geweld op specifieke tijdstippen in de opvolging van het slachtoffer:
  - > Tussen de 3de en 4de week na het seksueel geweld om de risicofactoren bij het slachtoffer op het ontwikkelen van PTSS en/of andere psychopathologie in verband met de traumatische gebeurtenis te beoordelen

⁵ Enkel vroedkundigen die het in artikel 63 van de WUG bedoeld diploma hebben behaald voor 1 oktober 2018 komen in aanmerking om door het ziekenhuis te worden aangesteld als ZSG-verpleegkundige op de ZSG-afdeling.

⁶ Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: "De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status."

⁷ De ZSG-psycholoog voert binnen de met de werkgever overeengekomen VTE eveneens de nodige administratieve taken uit en dit in verhouding tot het klinische werk dat men verricht.

- > Op het einde van de 3de maand na het seksueel geweld om de veranderingen in de mentale toestand van het slachtoffer sinds het begin van de behandeling te beoordelen 1
- > Op de dag van de aanmelding, afhankelijk van de tijd die verstreken is sinds het seksueel geweld en/of de situatie en behoeften van het slachtoffer
- Aanbieden van psychologische ondersteuning aan slachtoffers van seksueel geweld, aangepast aan de ontwikkeling en de ernst van de symptomen gekoppeld aan psychotrauma en dit binnen een termijn van 6 of 9 maanden, afhankelijk van de leeftijd van het slachtoffer
- Doorverwijzing organiseren van slachtoffers naar andere psychologische begeleidingsdiensten intern of extern aan het ziekenhuis in samenwerking met de ZSG-verpleegkundige
- Deelnemen aan overleg met ZSG-teamleden en andere interne en externe partners van ZSG
- Deelnemen aan super- en intervisiesessies
- Rapporteren van de voortgang van patiënten in daartoe bestemde registratiesystemen en desgevallend medewerking verlenen aan wetenschappelijk onderzoek in verband met de ZSG op vraag van de betrokken overheid

Vereisten:

- Hebben een diploma Licentiaat/Master in de Klinische Psychologie
- Hebben een erkende psychotherapie opleiding gevolgd of zijn bereid dit te volgen
- Een EMDR-therapie-opleiding gevolgd hebben strekt tot de aanbeveling
- Master of opleiding in de seksuologie gevolgd hebben strekt tot de aanbeveling
- Hebben minstens 5 jaar klinische ervaring
- Hebben bij voorkeur minstens 3 jaar ervaring met slachtoffers van seksueel geweld/trauma
- Engageren zich om de basis- en continue opleiding in verband met de ZSG te volgen
- Engageren zich om deel te nemen aan intervisie en supervisie
- Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- Zijn bereid te functioneren binnen een interdisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners van het ZSG
- Volgen de deontologische code zoals die door de Psychologencommissie voorgeschreven wordt
- Hebben een uitstekende veerkracht (vermogen om zich aan te passen aan stress en tegenslag)
- Zijn empathisch, gedreven en proactief
- Kunnen zelfstandig werken en vlot in team functioneren
- Zijn flexibel en kunnen zich aanpassen aan de noden van het werk
- Vertonen een open attitude tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of andere mogelijke discriminatievormen⁸
- Hebben uitstekende organisatorische vaardigheden
- Kunnen vlot communiceren in de officiële ta(a)l(en) van de regio waar de ZSG-afdeling gelegen is en dit zowel mondeling als schriftelijk

⁸ Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: "De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status."

- Kennis van andere talen strekt tot de aanbeveling
- Zijn bereid in een ploegensysteem dag/avond te werken

Op niveau van het team van psychologen wordt gestreefd naar een diversificatie van profielen zodat in elk team minstens 1 psycholoog EMDR, 1 psycholoog CGT en 1 psycholoog gespecialiseerde begeleiding voor minderjarige slachtoffers kan bieden.

4.3. Leidinggevende ZSG-afdeling ziekenhuis

Tewerkstelling (VTE):

- Minimum 50%
- Eventuele verhoging tot 100% op basis van het aantal te verwachten slachtoffers

Taken:

- Verantwoordelijk zijn voor de organisatie en onderhoud van faciliteiten en logistieke ondersteuning voor de ZSG-afdeling
- Bestellen van het noodzakelijke ZSG-materiaal (meubels, medisch materiaal...)
- Verantwoordelijk zijn voor de rekrutering van de ZSG-medewerkers binnen het ziekenhuis
- Garanderen van het zorgtraject binnen het ziekenhuis
- Opstellen van de inschrijvingsprocedure van patiënten in samenwerking met de dienst inschrijvingen van de instelling
- Opstellen van de facturatieprocedure en diens verificatie in samenwerking met de dienst facturatie van de instelling
- Faciliteren van minimum tweewekelijks teamoverleg inclusief casusbesprekingen
- Opvolgen van convenanten en samenwerkingsovereenkomsten in samenwerking met de juridische dienst van de instelling
- Contactpersoon zijn voor interne en externe communicatie in verband met het ZSG in samenwerking met de communicatiedienst van de instelling
- Organiseren van de lokale ZSG-coördinatievergadering
- Deelnemen aan de nationale ZSG-vergaderingen waar de aanwezigheid van de leidinggevende vereist is (bijvoorbeeld het vertegenwoordigerscomité, technische werkgroepen...)
- Operationeel aansturen van de ziekenhuismedewerkers van de ZSG-afdeling (ZSG-verpleegkundigen, ZSG-psychologen, administratief medewerkers)
- De continuïteit garanderen van de zorg- en dienstverlening van de ZSG-afdeling (organisatie van dienstroosters en verlofplanning van de ziekenhuismedewerkers)
- Eindverantwoordelijke zijn voor de registratie van de activiteiten van de ZSG-afdeling volgens de in de subsidie vastgelegde normen
- Coördineren van de redactie van het financieel en inhoudelijk rapport van de ZSG-afdeling in samenwerking met de financiële dienst van de instelling

Vereisten:

- Beschikken over een master-/bachelorsdiploma in Zorgmanagement of zijn bereid dit te behalen
- Hebben minstens 5 jaar ervaring in een ziekenhuissetting
- Ervaring hebben binnen een ZSG strekt tot de aanbeveling

- Engageren zich om de basisopleiding voor ZSG-medewerkers te volgen
- Zijn op de hoogte van de sociale kaart van de regio van de ZSG-afdeling of zijn bereid deze kennis te verwerven
- Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- Zijn bereid te functioneren binnen een interdisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners van het ZSG
- Hebben een uitstekende veerkracht
- Zijn empathisch, gedreven en proactief
- Kunnen zelfstandig werken en vlot in team functioneren
- Zijn flexibel en kunnen zich aanpassen aan de noden van het werk
- Vertonen een open attitude tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of andere mogelijke discriminatievormen⁹
- Hebben uitstekende coördinerende vaardigheden
- Kunnen vlot communiceren in de officiële ta(a)l(en) van de regio waar de ZSG-afdeling gelegen is, en dit zowel mondeling als schriftelijk
- Kennis van andere talen strekt tot de aanbeveling

4.4. Arts-medisch verantwoordelijke ZSG-afdeling

Tewerkstelling (VTE):

- Minimum 10%
- Eventuele uitbreiding naar 50% op basis van het aantal slachtoffers

Taken:

- Eindverantwoordelijke zijn voor de volgende taken:
  - > Het opstellen en up-to-date houden van de lokale medische ZSG-protocollen, in samenwerking met de verschillende medische disciplines
  - > Het beschikbaar maken van de medische ZSG-protocollen op het intranetsysteem van het ziekenhuis
  - > De jaarlijkse organisatie van infomomenten voor de nieuwe artsen en artsen in opleiding van de belangrijkste samenwerkende disciplines (infectiologie, gynaecologie, pediatrie, psychiatrie en urgentiegeneeskunde)
  - > Het identificeren van een referentiepersoon bij medische disciplines waarmee samenwerking minder courant is (urologie, gastro-enterologie, geriatrie, orthopedie)
  - > Het technisch ondersteunen van ZSG-afdeling medewerkers via deelname aan casusoverleg en revisie van medische dossiers
- Deelnemen aan de ZSG-vergaderingen, zowel op nationaal niveau (vertegenwoordigerscomité, technische werkgroepen...) als op lokaal niveau (lokaal ZSG-coördinatieteam, teamoverleg...)
- Nauwe samenwerking met leidinggevende ZSG-afdeling van het ziekenhuis en de ZSG-afdeling medewerkers bij de uitvoering van hun taken

⁹ Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: "De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status."

Vereisten:

- Beschikken minimaal over de functie van adjunct-kliniekhofd of hebben deze functie in het verleden uitgeoefend
- Engageren zich om de basisopleiding voor ZSG-medewerkers te volgen
- Zijn op de hoogte van de sociale kaart van de regio van de ZSG-afdeling of zijn bereid deze kennis te verwerven
- Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- Zijn bereid te functioneren binnen een interdisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners van het ZSG
- Hebben een uitstekende veerkracht
- Zijn empathisch, gedreven en proactief
- Kunnen zelfstandig werken en vlot in team functioneren
- Zijn flexibel en kunnen zich aanpassen aan de noden van het werk
- Vertonen een open attitude tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of andere mogelijke discriminatievormen¹⁰
- Hebben uitstekende coördinerende vaardigheden
- Kunnen vlot communiceren in de officiële ta(a)len van de regio waar de ZSG-afdeling gelegen is, en dit zowel mondeling als schriftelijk
- Kennis van andere talen strekt tot de aanbeveling

4.5. Inspecteur seksueel geweld

Taken:

- Verantwoordelijk zijn voor de afname van het verhoor van slachtoffers van acut seksueel geweld die klacht wensen neer te leggen (met uitzondering van de gevallen waar een audiovisueel TAM-verhoor is aangewezen¹¹). Het verhoor vindt plaats op de ZSG-afdeling en wordt bij voorkeur en mits toestemming van het slachtoffer gefilmd. Het verhoor wordt afgenomen nadat de holistische zorg door de ZSG-verpleegkundige werd voorzien.
- Verantwoordelijk zijn voor het (eerste) contact met de magistraat. De inspecteur seksueel geweld communiceert de eventuele bijkomende onderzoeksdaden naar de verantwoordelijke voor de behandeling van het dossier binnen de politie.
- Instaan voor de inbeslagname, verzegeling en bewaring van de forensische stalen, de kledij en het forensisch stappenplan en dit onder de verantwoordelijkheid van een Officier van de Gerechtelijke Politie
- Instaan voor de coördinatie van het vervoer van het slachtoffer van de ZSG-afdeling naar huis of naar een andere opvangplek, indien het slachtoffer dit wenst
- Opstellen van de noodzakelijke aanvankelijke en eventuele navolgende processen-verbaal
- Nauw samenwerken met de andere partners in het ZSG zoals het ziekenhuispersoneel, alsook met de andere betrokken diensten binnen de geïntegreerde politie en het parket

¹⁰ Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: “De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status.”

¹¹ Ingeval het slachtoffer, dat audiovisueel verhoord moet worden, vergezeld wordt door een steunfiguur tijdens de aanmelding op het ZSG kan de inspecteur seksueel geweld evenwel instaan voor het verhoor van deze begeleidende steunfiguur.

Indien andere taken noodzakelijk zijn (zoals arrestatie, huiszoeking, verhoor van getuigen, etc.), zullen deze niet uitgevoerd worden door de inspecteur seksueel geweld, maar door de bevoegde dienst van de geïntegreerde politie zonder dat dit ten koste gaat van de aandacht voor de noden van het slachtoffer.

Vereisten:

- Minstens deel uitmaken van het operationeel basiskader
- Blijk geven van een goede houding tegenover slachtoffers van seksueel geweld
- Indien er gewerkt wordt met een permanentiesysteem: bereid zijn om onregelmatige prestaties te verrichten binnen het permanentiesysteem (24/7) waarbij men bereikbaar- en terugroepbaar is
- Toelating krijgen van de korpschef en/of dienstchef
- Geen negatieve evaluatie hebben op het vlak van omgaan met slachtoffers
- Voldoende kennis hebben van:
  - > De wet op het Politieambt
  - > De artikelen van het Strafwetboek en Wetboek van Strafvordering inzake seksueel geweld
  - > Korpsinstructies en aanverwante wet- en regelgeving inzake verkrachting, aantasting van de seksuele integriteit, openbare zedenschennis, kinderpornografie, audiovisueel verhoor slachtoffers en getuigen, DNA-procedure in strafzaken, SAS, politionele slachtofferbejegening en decreten en ordonnanties inzake integrale jeugdhulp
  - > De Salduz-wetgeving
  - > De wetgeving inzake beroepsgeheim
  - > Het draaiboek zedenmisdrijven van de federale politie
- Het beheersen van gespreks- en verhoortechnieken
- In staat zijn een kwalitatief proces-verbaal neer te schrijven
- Goede schriftelijke, verbale en non-verbale communicatieve vaardigheden bezitten
- In staat zijn sporenbewust op te treden
- De functionele opleiding “Inspecteur seksueel geweld voor de Zorgcentra na Seksueel Geweld” gevolgd hebben en geslaagd zijn voor de eindevaluatie
- Zich engageren om jaarlijks minimum 3,5 uur aan relevante opleiding te volgen, alsook minstens deel te nemen aan intervisie- (jaarlijks minimum 3 uur) en supervisiemomenten (jaarlijks minimum 1,5 uur)
- Het vertonen van een open houding tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of andere mogelijke discriminatievormen¹²
- Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- Bereid zijn te functioneren binnen een multidisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners
- Blijk geven van flexibiliteit, luistervaardigheid, zelfkritiek en een gezonde dosis empathie
- Kunnen omgaan met verschillende kwetsbare groepen van slachtoffers van zedenmisdrijven
- Kunnen omgaan met het thema seksualiteit

¹² Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: “De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status.”

- In staat zijn signalen van seksueel geweld op te merken

4.6. ZSG-politicoördinator

Bezetting:

- Minimaal 20% per ZSG

Taken:

- Beheer van de inspecteurs seksueel geweld van het ZSG:
  - > Organiseren van de rekrutering van de inspecteurs seksueel geweld
  - > Up-to-date houden van de lijst met de contactgegevens van de beschikbare inspecteurs seksueel geweld (rekening houdend met verlof, opleiding, etc.)
  - > Evalueren van het aantal beschikbare inspecteurs seksueel geweld
  - > Garanderen van een 24/24 - 7/7 permanentie van inspecteurs seksueel geweld
- Beheer van de basisvoorwaarden voor de verhoren door de inspecteurs seksueel geweld
  - > Garanderen van een geschikte verhoorruiimte voor de inspecteurs seksueel geweld op de ZSG-afdeling in overleg met leidinggevende ZSG-afdeling van het ziekenhuis
  - > Zorgen voor de aanwezigheid van het nodige materiaal in de verhoorkamer van de ZSG-afdeling (computer, camera, etc.)
  - > Bewaken van de expertise van de inspecteurs seksueel geweld met betrekking tot het verhoren van slachtoffers van seksueel geweld
- Bewaken van de kwaliteit van de opleiding tot "Inspecteur seksueel geweld voor de Zorgcentra na Seksueel Geweld" georganiseerd door de Politiescholen
  - > Communiceren van de opleidingsnoden van de inspecteurs seksueel geweld aan de desbetreffende Politieschool
  - > Identificeren en signaleren van noodzakelijke aanpassingen aan het curriculum van de opleiding "Inspecteur seksueel geweld voor de Zorgcentra na Seksueel Geweld";
  - > Coördineren van de technische ondersteuning aan de politieschool met betrekking tot de opleiding (bv. sessies geven binnen de opleiding...)
- Beheer van de individuele opvolging van inspecteurs seksueel geweld
  - > Bewaken van het aanbod van en deelname aan supervisie, intervisie en evaluatiegesprekken van de inspecteurs seksueel geweld
  - > Faciliteren van teamoverleg met inspecteurs seksueel geweld
- Onderhouden van relaties met de verschillende betrokken partners in het kader van het ZSG en bewerkstelligen van een goede samenwerking
  - > Het opvolgen van overeenkomsten en samenwerkingsovereenkomsten
  - > Deelnemen aan de lokale ZSG-coördinatievergadering en de nationale ZSG-vergaderingen, met name de politionele-justitiële werkgroep en het vertegenwoordigerscomité ZSG
  - > De eindverantwoordelijkheid dragen voor de registratie van de activiteiten van de inspecteurs seksueel geweld op het ZSG
  - > Het coördineren van de redactie van het financieel en inhoudelijk rapport in verband met de activiteiten van de inspecteurs seksueel geweld op het ZSG
  - > Contactpersoon zijn voor externe en interne communicatie in verband met het ZSG

- Garanderen van een optimale communicatie binnen de politie rond de ZSG
- Stimuleren tot een optimalisering van de structuren en processen binnen de politie met als doelstelling het onthaal van en de omgang met slachtoffers van seksueel geweld te verbeteren.
- Behouden van het administratief overzicht over de verschillende ZSG-dossiers waarbij klacht werd neergelegd

Vereisten:

- Beschikken over coördinatie- en leiderschapscompetenties
- Goede kennis hebben van de werking van politie en parket
- Geen negatieve evaluatie hebben op het vlak van omgaan met slachtoffers
- De filosofie van de ZSG onderschrijven
- Goede kennis hebben van de materie seksuele misdrijven
- Hangen geen mythes rond seksueel geweld aan
- Kunnen omgaan met het thema seksualiteit
- Vertonen een open houding tegenover mensen met een andere culturele achtergrond, een andere genderidentiteit, een andere seksuele oriëntatie of andere mogelijke discriminatievormen¹³
- Bereid zijn te functioneren binnen een multidisciplinair team en samen te werken met alle betrokken partners
- Blijk geven van flexibiliteit, luistervaardigheid, zelfkritiek en een gezonde dosis empathie

4.7. Liaisontaken van de politie

Liaisontaken die voortvloeien uit de multidisciplinaire samenwerking binnen het ZSG worden ingebed binnen de reguliere werking van de politie.

Taken:

- Beantwoorden van vragen van de slachtoffers die zich op de ZSG-afdeling aanmeldden in verband met de politionele opvolging van hun klacht
- Contacten onderhouden met de ZSG-verpleegkundigen, onderzoekers van de verschillende politiediensten, het parket, de onderzoeksrechters, de dienst Slachtofferbejegening van de politie en de dienst Slachtofferonthaal van de Justitiehuisen teneinde hen met elkaar in contact te brengen

4.8. Aanbevelingen met betrekking tot de functie magistraat verantwoordelijk voor de ZSG bij het parket van eerste aanleg

Vereisten:

- Bij voorkeur een magistraat onderlegd in de materie van seksueel geweld

Taken:

- Deelname aan de lokale ZSG-coördinatievergadering en de nationale ZSG-vergaderingen, met name de politionele-justitiële werkgroep en het vertegenwoordigerscomité ZSG

¹³ Verdrag van Istanbul artikel 4, paragraaf 3: “De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de partijen, met name maatregelen ter bescherming van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, gender, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere opvatting, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, seksuele geaardheid, genderidentiteit, leeftijd, gezondheid, handicap, burgerlijke staat, migranten- of vluchtelingenstatus of andere status.”

- Opvolgen van de ZSG-samenwerkingsovereenkomsten
- Garanderen van de informatiedoorstroom naar de magistraten en onderzoeksrechters in verband met de ZSG-procedures
- Toezien op het systematisch vatten van de Dienst Slachtofferonthaal met het oog op het aanbieden van hun dienstenaanbod aan slachtoffers die op het ZSG werden behandeld¹⁴
- Erop toezien dat de magistraten systematisch om de tussenkomst van de Dienst Slachtofferonthaal vragen met het oog op het toelichten van de gerechtelijke beslissingen in ZSG-dossiers aan slachtoffers.
- Erop toezien dat in het kader van minderjarige slachtoffers van seksueel geweld wordt gehandeld met inachtneming van de bestaande protocollen m.b.t. kindermishandeling¹⁵
- Contactpersoon zijn voor interne en externe communicatie in verband met het ZSG

---

¹⁴ Zoals momenteel voorzien in de omzendbrief COL 4/2017 van 23 februari 2017 over de Ministeriële Richtlijn betreffende de Seksuele Agressie Set (S.A.S.).

¹⁵ Protocole d'intervention entre le secteur médico-psycho-social et le secteur judiciaire van 26 april 2007 ondertekend door de minister van Justitie, de ministers van de Franstalige Gemeenschap en van de Duitstalige Gemeenschap en het Protocol Kindermishandeling van 30 maart 2010 ondertekend door de minister van Justitie en de Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

5. AANVULLENDE KWALITEITSCRITERIA

5.1. Teamoverleg, intervisie en supervisie¹⁶

Om de kwaliteit van de geboden zorg op de ZSG-afdeling te garanderen en de medewerkers te ondersteunen in het uitvoeren van hun taken, organiseert elk ZSG volgende activiteiten:

- **Teamoverleg tussen minimaal de ZSG-verpleegkundigen, ZSG-psychologen en de leidinggevende ZSG-afdeling van het ziekenhuis** en dit minimum op tweewekelijkse basis
- **Trimestriële groepsintervisie voor de ZSG-verpleegkundigen en ZSG-psychologen** onder andere voor het bespreken van de medische zorgen, het forensisch onderzoek, de psychologische opvolging en het casemanagement, alsook voor de bespreking van de interne werkprocessen en het groepsfunctioneren. Tijdens de intervisie kan het ZSG-personeel casussen aanhalen waarbij zij moeilijkheden ondervonden of kunnen ZSG-dossiers besproken worden door middel van een steekproef. De trimestriële groepsintervisie wordt geleid door de leidinggevende ZSG-afdeling van het ziekenhuis in het bijzijn van de arts-medisch verantwoordelijke.
- **Groepssupervisie voor de ZSG-verpleegkundigen en/of de ZSG-psychologen** onder leiding van een externe expert. De groepssupervisie wordt afhankelijk van de vraag en noden van het team afzonderlijk georganiseerd per functieprofiel of voor alle teamleden tezamen. Het ziekenhuis voorziet in de mogelijkheid van **individuele supervisie** zodat gereageerd kan worden op crisissituaties of individuele noden van de ZSG-verpleegkundigen of ZSG-psychologen.
- **Technische supervisie van de ZSG-verpleegkundigen** in verband met het forensisch onderzoek onder leiding van een forensisch arts of een expert inzake forensisch onderzoek. Pas aangeworven ZSG-verpleegkundigen nemen hier minstens twee keer per jaar aan deel tijdens hun eerste jaar van tewerkstelling. Ervaren ZSG-verpleegkundigen nemen hier minimum één keer per jaar aan deel.
- **Jaarlijkse individuele supervisie voor de inspecteurs seksueel geweld** onder leiding van een externe psycholoog
- **Teamoverleg tussen de inspecteurs seksueel geweld en de ZSG-politicoördinator** voor afstemming van de structurele werking, en dit minstens tweemaal per jaar
- Er wordt aanbevolen om ook te voorzien in **multidisciplinair teamoverleg tussen de ZSG-verpleegkundigen, de leidinggevende van de ZSG-afdeling, de arts-medisch verantwoordelijke, de inspecteurs seksueel geweld en de ZSG-politicoördinator.**
- Deelname aan de **nationaal georganiseerde basis-, specifieke en voortgezette opleiding** van de ZSG

5.2. Overleg met partners

- Elke ZSG-partner neemt deel aan de driemaandelijke lokale coördinatievergadering. De secundaire partners kunnen tevens uitgenodigd worden om lid te worden van het lokaal coördinatieteam.
- Elke ZSG-partner neemt deel aan de nationale technische werkgroepen en het nationale vertegenwoordigerscomité
- Om de doorverwijzing van en naar de ZSG te optimaliseren, organiseert de ZSG-afdeling minimum zesmaandelijks operationeel of inhoudelijk overleg met volgende partners uit hun werkingsgebied:
  - > Vertrouwenscentrum Kindermishandeling/SOS Enfants
  - > Diensten slachtofferonthaal van de Justitiehuisen

¹⁶ Leidinggevendenden nemen in principe niet deel aan de groeps- en individuele supervisiesessies. Indien nodig en gewenst, kunnen zij wel deelnemen aan de technische supervisiesessies.

5.3. Bereikbaarheid

Het ZSG garandeert een 24/24 - 7/7 bereikbaarheid wat betreft de acute zorg voor slachtoffers die zich binnen een week na de feiten melden.

Psychologische begeleiding door de ZSG-psychologen is verzekerd tijdens kantooruren en gedurende minimum 2 avonden per week. Bij voorkeur is er eveneens een mogelijkheid tot consultaties op zaterdag.

5.4. Registratie

- De persoonsgegevens worden door elk ziekenhuis verwerkt als verwerkingsverantwoordelijke voor de volgende doeleinden:
  - > Het aanbieden van medische en sociale zorg
  - > Het uitvoeren van forensische diensten.

Deze gegevens worden pas na anonimisering of ten minste pseudonimisering aan het Instituut doorgegeven, in het geval dat anonimisering de doelstellingen van het Instituut niet zou kunnen bereiken¹⁷. Het ziekenhuis voert deze operatie uit volgens de op nationaal niveau vastgestelde normen met betrekking tot het verzamelen van variabelen en hun waarden, de controle en de verstrekking van gegevens, en dit in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

- De persoonsgegevens worden door elke politiedienst verwerkt als verwerkingsverantwoordelijke voor het uitvoeren van politie- en strafrechtelijke onderzoeken. Deze gegevens worden pas na anonimisering of ten minste pseudonimisering aan het Instituut doorgegeven, in het geval dat anonimisering de doelstellingen van het Instituut niet zou kunnen bereiken¹⁸. De politiedienst voert deze operatie eveneens uit volgens de op nationaal niveau vastgestelde normen met betrekking tot het verzamelen van variabelen en hun waarden, de controle en de verstrekking van gegevens, en dit eveneens in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- De doelstellingen van het Instituut zijn als volgt:
  - > Het uitvoeren van wetenschappelijke of statistische studies
  - > Het uitvoeren van een studie over het fenomeen van seksueel geweld
  - > De evaluatie van de werking van de ZSG.
- Het parket houdt in hun MaCH-registratiesysteem bij welke slachtoffers op het ZSG werden behandeld, zodoende in de toekomst de juridische uitkomst van het de ZSG-dossiers kunnen worden geanalyseerd.

¹⁷ Wet van 26 april 2024 betreffende de Zorgcentra na Seksueel Geweld, art. 54, §4, M.B., 31 mei 2024.

¹⁸ *Ibid.*

6. HANDELINGSPLANNEN EN BIJLAGEN

De handelingsplannen beschrijven per type medewerker of slachtoffer de procedures in verband met de zorg op het ZSG. Deze handelingsplannen maken integraal deel uit van het ZSG-model en worden omschreven in volgende hoofdstukken:

- **Hoofdstuk 1:** Handelingsplan voor de ZSG-verpleegkundige in de Zorgcentra na Seksueel Geweld – meerderjarige slachtoffers
- **Hoofdstuk 2:** Handelingsplan voor de ZSG-psycholoog in de Zorgcentra na Seksueel Geweld
- **Hoofdstuk 3:** Handelingsplan voor de inspecteur seksueel geweld in de Zorgcentra na Seksueel Geweld
- **Hoofdstuk 4:** Handelingsplan voor de opvang van minderjarige slachtoffers in de Zorgcentra na Seksueel Geweld

Bijlagen behorende tot het ZSG-model zijn:

- **Bijlage 1:** Vordering betreffende het forensisch onderzoek in een Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- **Bijlage 2:** Vordering betreffende aanstelling deskundige DNA – forensisch stappenplan afgenomen in een Zorgcentrum na Seksueel Geweld
- **Bijlage 3:** Vordering betreffende de bewaring van de DNA-stalen van een forensisch onderzoek, uitgevoerd in een Zorgcentrum na Seksueel Geweld, op het aangesteld laboratorium

COLOFON

Redacteur:

Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
Victor Hortaplein 40
1060 Brussel
T 02 233 44 00
info@igvm.be
https://igvm.be

Oorspronkelijke auteurs:

Prof. Dr. Ines Keygnaert | Saar Baert
International Centre for Reproductive Health
Vakgroep Volksgezondheid en Eerstelijnszorg
Universiteit Gent

Verantwoordelijke uitgever:

Michel Pasteel – directeur van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen

Depotnummer:

D/2025/10.043/14

Jaar uitgave:

2025

De functies, titels en graden die in deze publicatie worden gebruikt, verwijzen naar personen van eender welk geslacht of genderidentiteit.

In functie van eventuele referentie naar de nationale criteria en standaardprocedures, gelieve steeds volgende bronvermelding te gebruiken: Keygnaert, I. & Baert, S. (2020). Nationale Criteria en Standaardprocedures voor Zorgcentra na Seksueel Geweld in België. In Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (ed). *Zorgcentra na Seksueel Geweld in België: het ZSG-model* (Editie 2025). Brussel: IGVM.

Cette publication est également disponible en français.

